

## PADOMES LĒMUMS

Rīgā

23.08.2021.

Nr. \_\_\_\_

(prot. Nr. \_\_, \_\_.p.)

### **Par kapitāla atdeves likmi siltumapgādes pakalpojumu tarifu projekta aprēķināšanai**

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators), pamatojoties uz likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta otro daļu, savas kompetences ietvaros patstāvīgi pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, kas ir saistoši konkrētiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem.

#### **Regulators konstatē**

1. Saskaņā ar Regulatora 2018.gada 13.augusta lēmuma Nr.1/23 “Kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodika” (turpmāk – Metodika) 3.punktu Regulators reizi gadā līdz 1.septembrim sagatavo kapitāla atdeves likmes aprēķinu un ar lēmumu nosaka kapitāla atdeves likmi.
2. Atbilstoši Metodikas 3.punktam Regulatora noteikto kapitāla atdeves likmi regulējamo siltumapgādes pakalpojumu sniedzējs piemēro, aprēķinot siltumenerģijas ražošanas, tai skaitā koģenerācijā, pakalpojuma, siltumenerģijas pārvades un sadales pakalpojuma un siltumenerģijas tirdzniecības pakalpojuma tarifu projektu, kura spēkā stāšanās datums plānots nākamajā kalendārajā gadā pēc Regulatora lēmuma par kapitāla atdeves likmes noteikšanu pieņemšanas datuma.
3. Atbilstoši Metodikas 9.<sup>1</sup>2.apakšpunktam regulējamo siltumapgādes pakalpojumu sniedzējs, kurš tarifu aprēķina projektā iekļauj kapitāla atdevi, piemēro vidējo svērto kapitāla atdeves likmi nominālā izteiksmē.
4. Atbilstoši Metodikas 10.punktam siltumenerģijas ražošanas, tai skaitā koģenerācijā, pakalpojuma, siltumenerģijas pārvades un sadales pakalpojuma un siltumenerģijas tirdzniecības pakalpojuma tarifu projekta aprēķināšanai komersants, izstrādājot tarifu projektu, piemēro Regulatora noteikto kapitāla atdeves likmi, ja tarifu aprēķināšanas metodika siltumapgādē noteic tarifu aprēķinā iekļaut kapitāla atdevi.
5. Atbilstoši Metodikas 4.1.apakšpunktam vidējo svērto kapitāla atdeves likmi nominālā izteiksmē ( $wacc_n$ ) aprēķina saskaņā ar šādu formulu:  $wacc_n = r_e \times \frac{E}{(E+D)} \times \frac{1}{(1-t)} + r_d \times \frac{D}{(E+D)}$ , kur  $r_e$  ir pašu kapitāla atdeves likme [%];  $E/(E+D)$  – pašu kapitāla attiecība pret kopējo (pašu un aizņemto) kapitālu, kuras vērtība tiek pieņemta 50%;  $r_d$  – aizņemtā kapitāla atdeves likme [%];  $D/(E+D)$  – aizņemtā kapitāla attiecība pret kopējo (pašu un aizņemto) kapitālu, kuras vērtība tiek pieņemta 50%;  $t$  – uzņēmumu ienākuma nodokļa likme.
6. Atbilstoši Metodikas 5.punktam pašu kapitāla atdeves likmi aprēķina saskaņā ar šādu formulu:  $r_e = r_f + r_c + \beta_e \times r_m + s_e$ , kur  $r_f$  ir bezriskā likme, kas noteikta kā Eiropas Centrālās bankas ikmēneša publicētā Vācijas valdības desmit gadu obligāciju vērtspapīru otrreizējā tirgus gada vidējā procentu likme desmit gadu periodā [%];  $r_c$  – valsts riska

piemaksa, ko aprēķina kā Latvijas un Vācijas valsts desmit gadu obligāciju vērtspapīru otrreizējā tirgus gada vidējo procentu likmju starpību [%];  $\beta_e$  – pašu kapitāla beta koeficients;  $r_m$  – tirgus riska piemaksa [%];  $s_e$  – Regulatora novērtēta pašu kapitāla izmēra riska piemaksa, ko piemēro komersants, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst mikrouzņēmumu vai mazo uzņēmumu kategorijai [%].

7. Atbilstoši Metodikas 6.punktam pašu kapitāla beta koeficientu aprēķina atbilstoši pašu un aizņemtā kapitāla struktūrai saskaņā ar šādu formulu:  $\beta_e = \beta_a \times \left[ 1 + (1 - t) \times \left( \frac{D}{E} \right) \right]$ , kur  $\beta_a$  – nozares aktīvu beta koeficients;  $D/E$  – nozares aizņemtā un pašu kapitāla vidējā attiecība. Ņemot vērā, ka pašu kapitāla attiecība pret kopējo kapitālu un aizņemtā kapitāla attiecība pret kopējo kapitālu ir vienādas,  $D/E=1$ .
8. Atbilstoši Metodikas 7.punktam aizņemtā kapitāla atdeves likmi aprēķina saskaņā ar šādu formulu:  $r_d = r_{dm} + s_d$ , kur  $r_{dm}$  – Eiropas Centrālās bankas ikmēneša publicētā nefinanšu sabiedrībām *euro* valūtā izsniegto kredītu (ar sākotnējo termiņu ilgāku par pieciem gadiem; atlikumiem) gada vidējā procentu likme desmit gadu periodā [%];  $s_d$  – Regulatora novērtēta aizņemtā kapitāla izmēra riska piemaksa, ko piemēro komersants, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst mikrouzņēmumu vai mazo uzņēmumu kategorijai [%].
9. Atbilstoši Metodikas 8.punktam līdz 2024.gadam aizņemtā kapitāla atdeves likmes  $r_d$  noteikšanai izmanto Eiropas Centrālās bankas publicētos statistikas datus par periodu, kas sākas ar 2014.gada 1.janvāri.
10. Izmantojot Eiropas Centrālās bankas tīmekļvietnē [www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu) publicētos datus, Regulators konstatē, ka Vācijas valdības desmit gadu obligāciju vērtspapīru otrreizējā tirgus gada vidējā procentu likme ( $r_f$ ) periodā no 2011.gada jūlija līdz 2021.gada jūnijam ir 0,56%<sup>1</sup>.
11. Izmantojot Eiropas Centrālās bankas tīmekļvietnē [www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu) publicētos datus, Regulators konstatē, ka valsts riska piemaksa ( $r_c$ ), kas aprēķināta kā Latvijas un Vācijas valsts desmit gadu obligāciju vērtspapīru otrreizējā tirgus gada vidējo procentu likmju vidējā starpība periodā no 2016.gada jūlija līdz 2021.gada jūnijam, ir 0,47%.
12. Saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 3.panta pirmo daļu uzņēmumu ienākuma nodokļa likme ( $t$ ) ir 20%.
13. Izmantojot finanšu analītiķa A.Damodarana apkopotos datus datubāzē “Koriģētie un nekoriģētie beta koeficienti pa nozarēm Eiropā” tīmekļvietnē [pages.stern.nyu.edu/~adamodar/](http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/), Regulators konstatē, ka vidējais aktīvu beta koeficients vispārējo sabiedrisko pakalpojumu nozares komersantiem Eiropā ( $\beta_a$ ) ir 0,39. A.Damodarana novērtētie beta koeficienti komersantiem Eiropā ir aprēķināti, ievērojot starptautiski atzītu praksi un metodoloģiju, izmantojot Eiropas komersantu akciju iknedēļas tirdzniecības datus biržā divu un piecu gadu periodā. Ievērojot Metodikas 6.punktu, izmantojot šā lēmuma konstatējošās daļas 12.punktā norādīto rādītāja skaitlisko vērtību un aktīvu beta koeficienta vispārējo sabiedrisko pakalpojumu nozarē vērtību, siltumapgādes nozares pašu kapitāla beta koeficients ( $\beta_e$ ) ir 0,70.
14. Tirgus riska piemaksa  $r_m$  (neatkarīgi no nozares) novērtēta, izmantojot jaunākajā Eiropas Enerģētikas regulatoru padomes publikācijā “Ziņojums par Eiropas enerģētikas tīklu regulēšanas ietvaru 2020” tīmekļvietnē [www.ceer.eu](http://www.ceer.eu) apkopotos datus par dalībvalstu regulatīvo iestāžu izmantoto starptautisko ekspertu novērtējumu par kapitāla tirgiem.

<sup>1</sup> Šis un visi citi aprēķinā izmantotie rādītāji skatīti uz 2021.gada 26.jūliju.

Eiropas Enerģētikas regulatoru padomes dalībvalstu vidējā tirgus riska piemaksa ( $r_m$ ) ir 4,94%.

15. Pašu kapitāla izmēra riska piemaksa, ko piemēro komersants, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst mikrouzņēmumu vai mazo uzņēmumu kategorijai ( $s_e$ ) (neatkarīgi no nozares), ir novērtēta, izmantojot regulēto siltumapgādes pakalpojumu sniedzēju datus un Latvijas Centrālās statistikas pārvaldes apkopotos uzņēmējdarbības finanšu datus no komersantu gada pārskatiem 2016. un 2017.gadā par ekonomiski aktīvajiem komersantiem (institucionālais sektors S110000 “Nefinanšu sabiedrības”) tautsaimniecībā. Novērtētā pašu kapitāla izmēra riska piemaksa ( $s_e$ ) ir 2,28%.
16. Izmantojot Eiropas Centrālās bankas tīmekļvietnē [www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu) publicētos datus, Regulators konstatē, ka nefinanšu sabiedrībām *euro* valūtā izsniegto kredītu (ar sākotnējo termiņu ilgāku par pieciem gadiem; atlikumiem) gada vidējā procentu likme ( $r_d$ ) periodā no 2014.gada janvāra līdz 2021.gada maijam ir 2,47%.
17. Aizņemtā kapitāla izmēra riska piemaksa, ko piemēro komersants, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst mikrouzņēmumu vai mazo uzņēmumu kategorijai ( $s_d$ ) (neatkarīgi no nozares), ir novērtēta, izmantojot Regulatora apkopotos datus par faktiskajām kredītu procentu likmēm, kas piemērotas kredītiem, kuri izsniegti siltumapgādes komersantiem investīcijām siltumapgādes pakalpojumu sniegšanai nepieciešamajos aktīvos. Novērtētā aizņemtā kapitāla izmēra riska piemaksa ( $s_d$ ) ir 0,65%.
18. Mikrouzņēmumu, mazo, vidējo vai lielāku uzņēmumu kategorijas nosaka Komisijas (ES) 2014.gada 17.jūnija Regulas Nr.651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108.pantu, 1.pielikuma 2.pantā minētās darbinieku skaita un finansiālās robežvērtības.
19. Atbilstoši likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 19.panta pirmajai daļai sabiedrisko pakalpojumu tarifus regulējamās nozarēs sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji aprēķina saskaņā ar noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku un pēc savas iniciatīvas vai Regulatora pieprasījuma iesniedz Regulatoram aprēķināto tarifu projektus kopā ar tarifu aprēķina projektā minēto tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu.
20. Šobrīd spēkā ir Regulatora 2020.gada 20.augusta lēmums Nr.107 “Par kapitāla atdeves likmi siltumapgādes pakalpojumu tarifu projekta aprēķināšanai”.
21. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 70.panta trešajai daļai administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.

### **Regulators secina**

1. Izmantojot šā lēmuma konstatējošās daļas 10., 11., 13., 14. un 15.punktā norādītās rādītāju skaitliskās vērtības, saskaņā ar Metodikas 5.punktu aprēķinātā pašu kapitāla atdeves likme  $r_e$  ir:
  - 1.1. 6,77% regulējamo sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzējam, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst mikrouzņēmumu vai mazo uzņēmumu kategorijai;
  - 1.2. 4,49% regulējamo sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzējam, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst vidējo uzņēmumu vai lielāku uzņēmumu kategorijai.

2. Izmantojot šā lēmuma konstatējošās daļas 16. un 17.punktā norādītās rādītāju skaitliskās vērtības, saskaņā ar Metodikas 7.punktu aprēķinātā aizņemtā kapitāla atdeves likme  $r_d$  ir:
  - 2.1. 3,12% regulējamo sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzējam, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst mikrouzņēmumu vai mazo uzņēmumu kategorijai;
  - 2.2. 2,47% regulējamo sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzējam, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst vidējo uzņēmumu vai lielāku uzņēmumu kategorijai.
3. Izmantojot aprēķinātās pašu kapitāla atdeves likmes un aizņemtā kapitāla atdeves likmes, kā arī šā lēmuma konstatējošās daļas 12.punktā norādīto rādītāja skaitlisko vērtību, saskaņā ar Metodikas 4.punktu aprēķinātās vidējās svērtās kapitāla atdeves likmes nominālā izteiksmē ir:
  - 3.1. 5,79% apmērā regulējamo sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzējam, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst mikrouzņēmumu vai mazo uzņēmumu kategorijai;
  - 3.2. 4,04% apmērā regulējamo sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzējam, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst vidējo uzņēmumu vai lielāku uzņēmumu kategorijai.
4. Regulatora ieskatā, kapitāla atdeves likmes 5,79% apmērā regulējamo sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzējam, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst mikrouzņēmumu vai mazo uzņēmumu kategorijai, un 4,04% apmērā regulējamo sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzējam, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst vidējo uzņēmumu vai lielāku uzņēmumu kategorijai, saskaņā ar situāciju finanšu tirgos un adekvāti novērtē finansējuma piesaistes riskus, tādējādi nodrošinot iespēju regulējamam siltumapgādes pakalpojumu sniedzējam finansēt aizņēmumus, ieguldīt pakalpojumu sniegšanai izmantoto pamatlīdzekļu atjaunošanā un attīstībā, kā arī gūt samērīgu peļņu, vienlaikus nodrošinot lietotājiem iespēju saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus, kuru tarifi (cenas) atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām.

Saskaņā ar Regulatora 2018.gada 13.augusta lēmuma Nr.1/23 “Kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodika” 3.punktu, 4.1.apakšpunktu, 5., 6., 7., 8.punktu, 9.12.apakšpunktu un 10.punktu, pamatojoties uz likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 1.pantu, 5.pantu, 9.panta pirmās daļas 1.punktu un otro daļu un 20.panta pirmo daļu, kā arī Administratīvā procesa likuma 55.panta 2.punktu un 63.panta pirmās daļas 1.punktu, 68.panta pirmo daļu,

#### **padome nolemj:**

1. noteikt kapitāla atdeves likmi siltumenerģijas ražošanas, tai skaitā koģenerācijā, pakalpojuma, siltumenerģijas pārvades un sadales pakalpojuma un siltumenerģijas tirdzniecības pakalpojuma tarifu projekta aprēķināšanai:
  - 1.1. 5,79% apmērā regulējamo sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzējam, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst mikrouzņēmumu vai mazo uzņēmumu kategorijai;

- 1.2. 4,04% apmērā regulējamo sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzējam, kurš, pēc pēdējā pieejamā gada pārskata datiem, atbilst vidējo uzņēmumu vai lielāku uzņēmumu kategorijai;
2. noteikt, ka lēmuma lemjošās daļas 1.punktā noteikto kapitāla atdeves likmi regulējamo sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniedzējs piemēro, aprēķinot siltumenerģijas ražošanas, tai skaitā koģenerācijā, pakalpojuma, siltumenerģijas pārvades un sadales pakalpojuma un siltumenerģijas tirdzniecības pakalpojuma tarifu projektu, kura spēkā stāšanās datums plānots 2022.gadā, ja tarifu aprēķināšanas metodika siltumapgādē noteic tarifu aprēķinā iekļaut kapitāla atdevi.

Lēmums stājas spēkā ar tā parakstīšanas dienu.

Šo administratīvo aktu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no dienas, kad ieinteresētā persona uzzina vai tai vajadzēja uzzināt par pieņemto administratīvo aktu.

Priekšsēdētāja

A. Ozola

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU